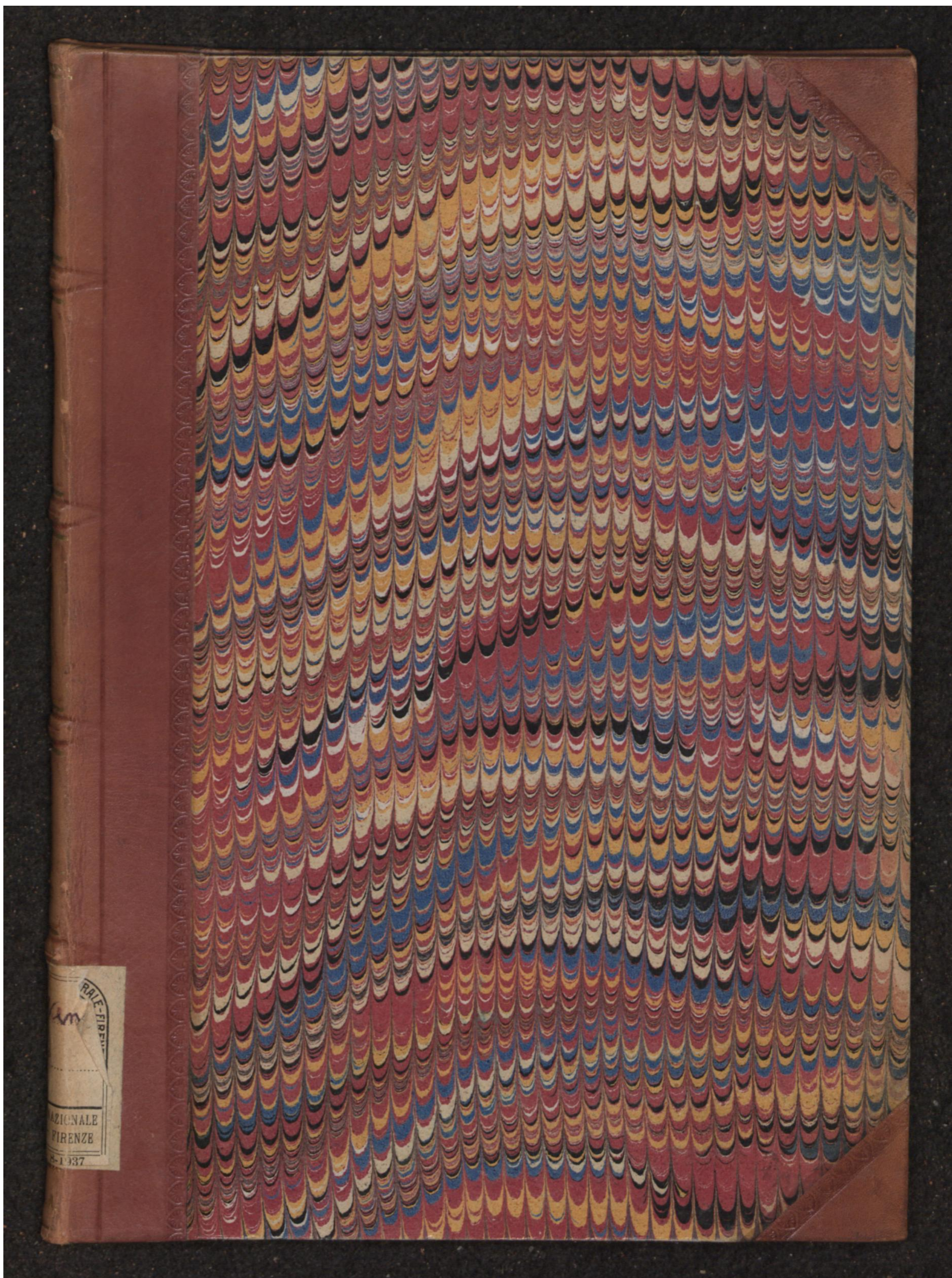
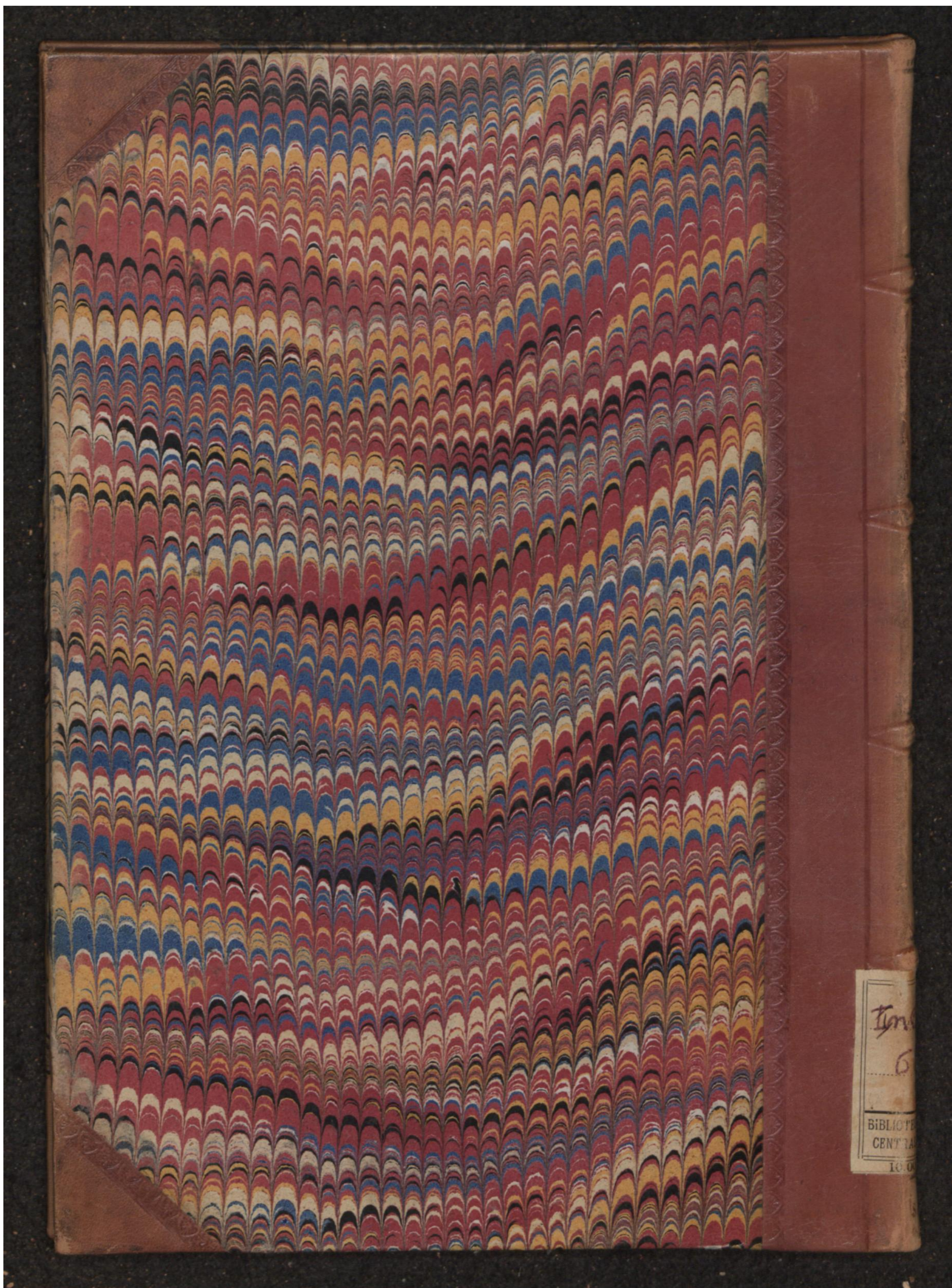
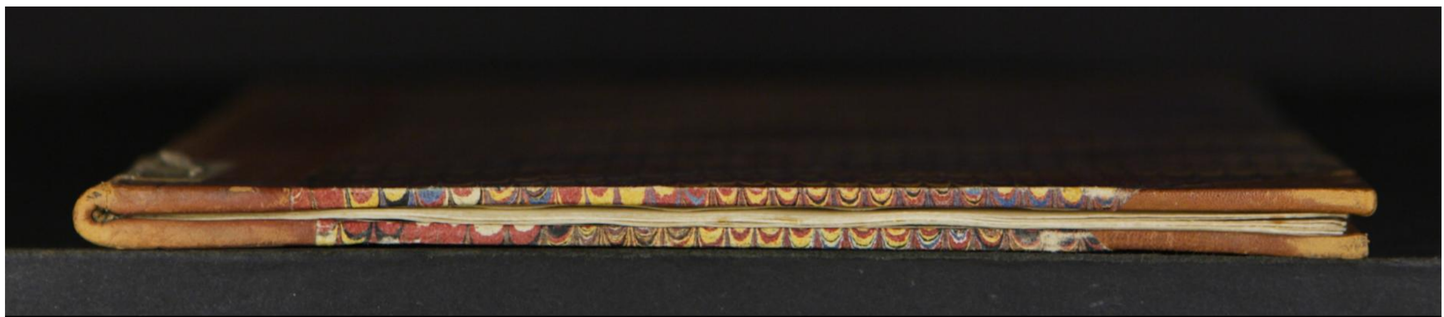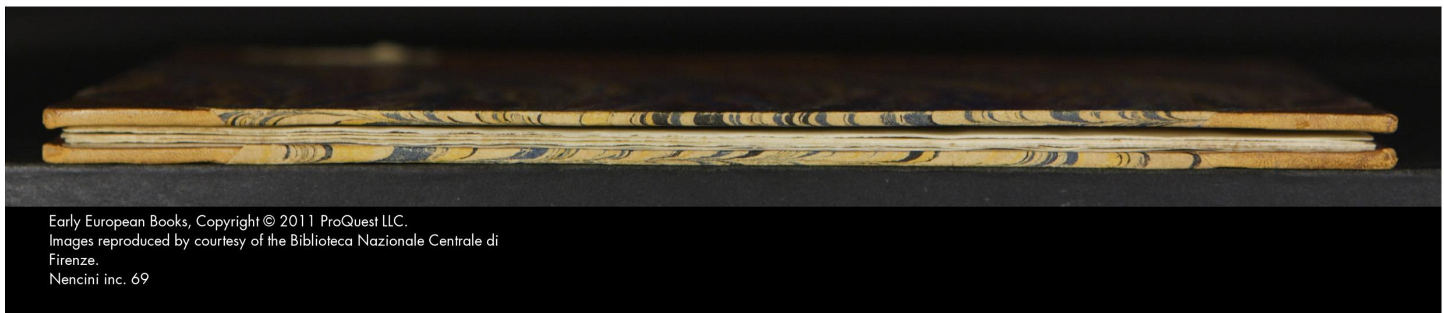

RALE-FIRE
NAZIONALE
FIRENZE
-1937

GENTILIS
ORATIO AD
ALEXANDRUM VI.

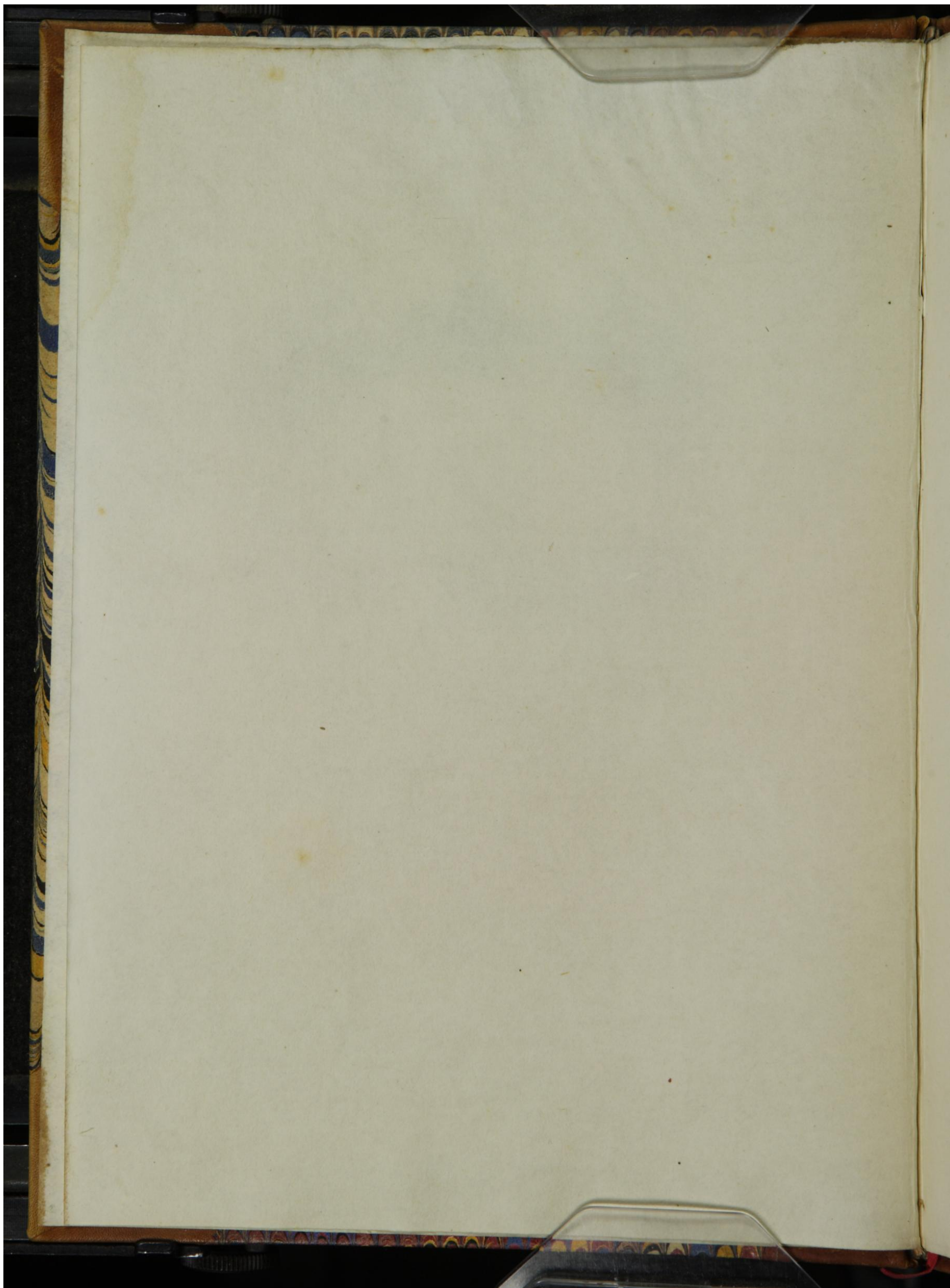

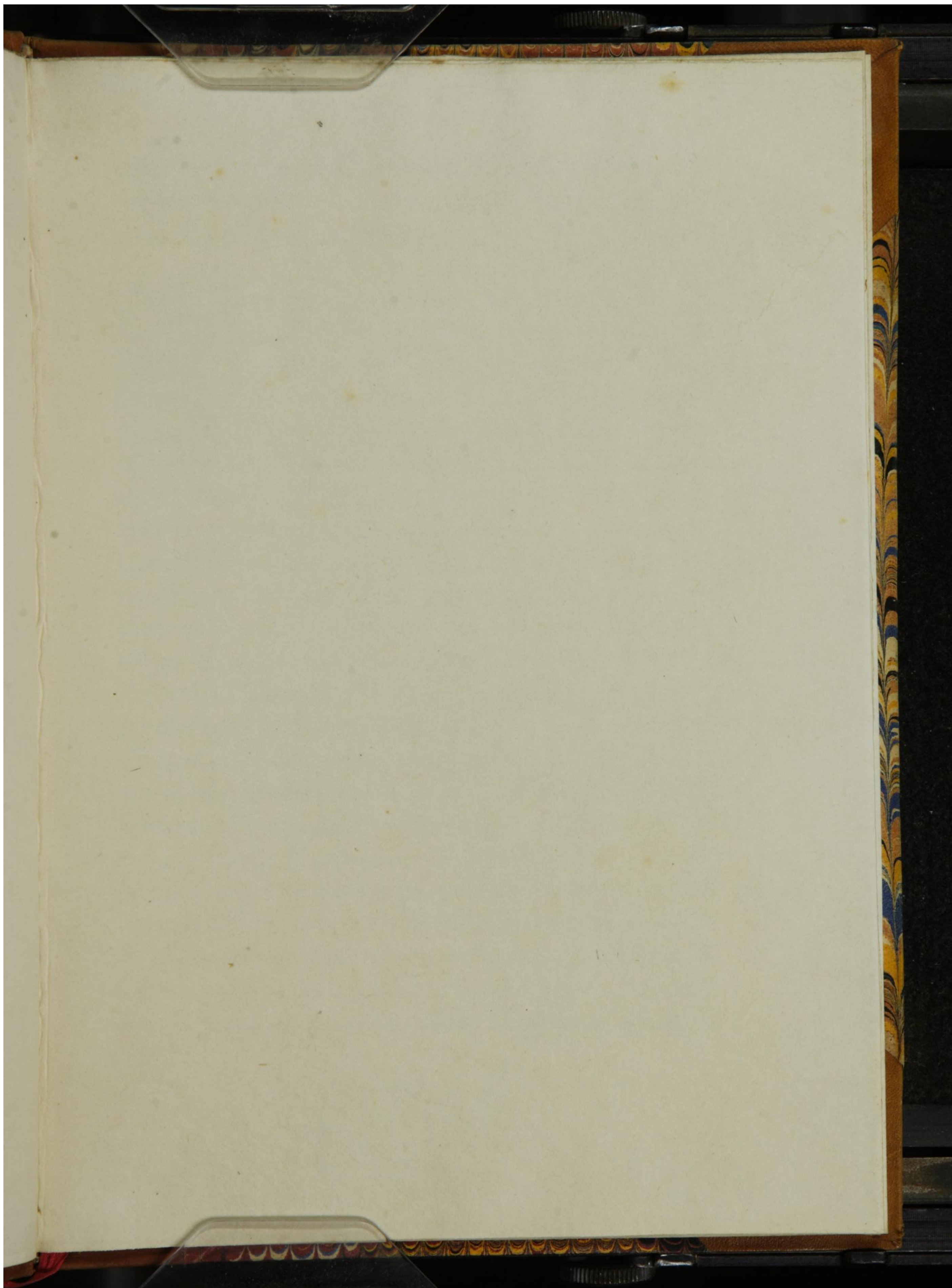

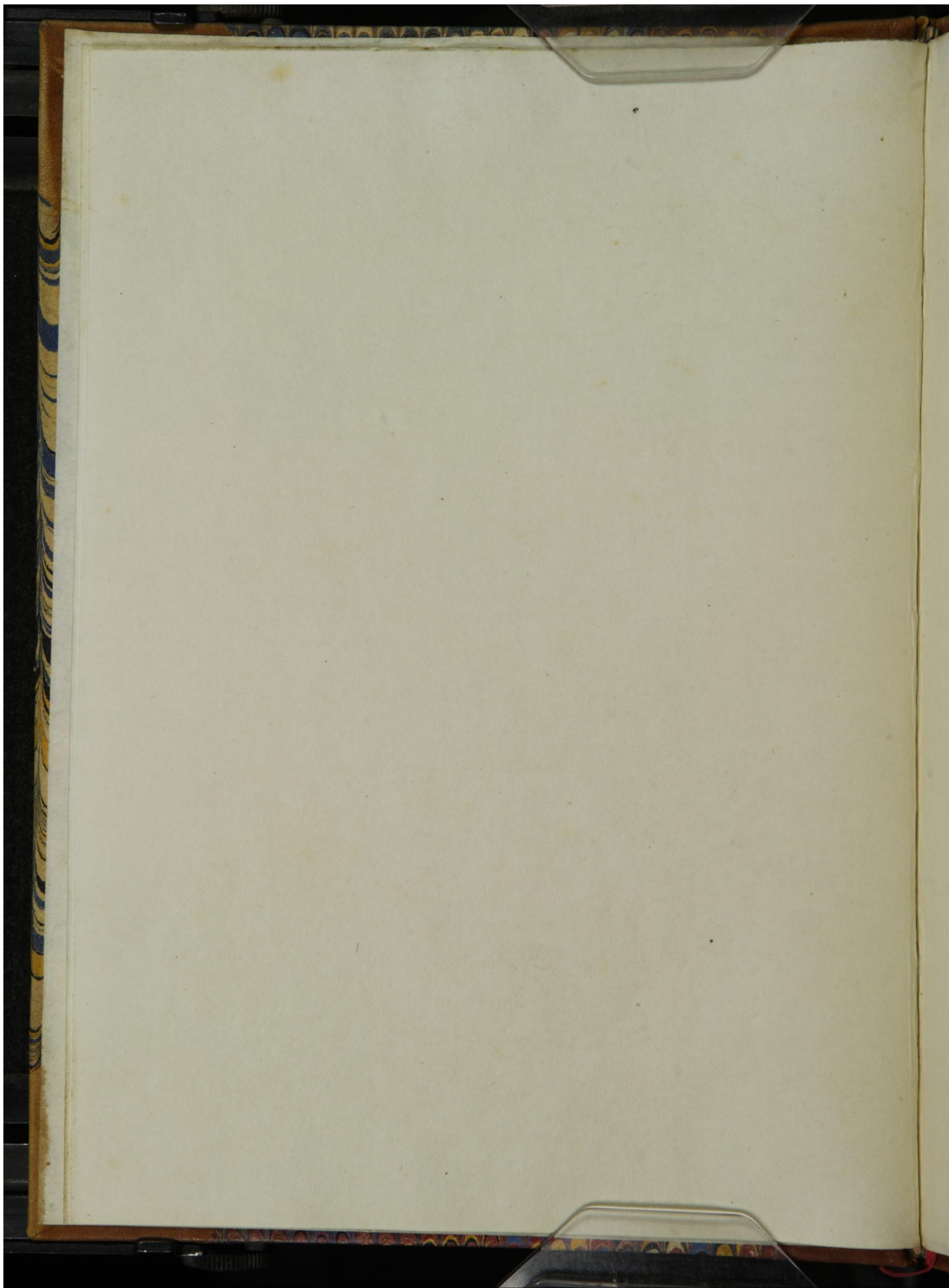
1/6/4

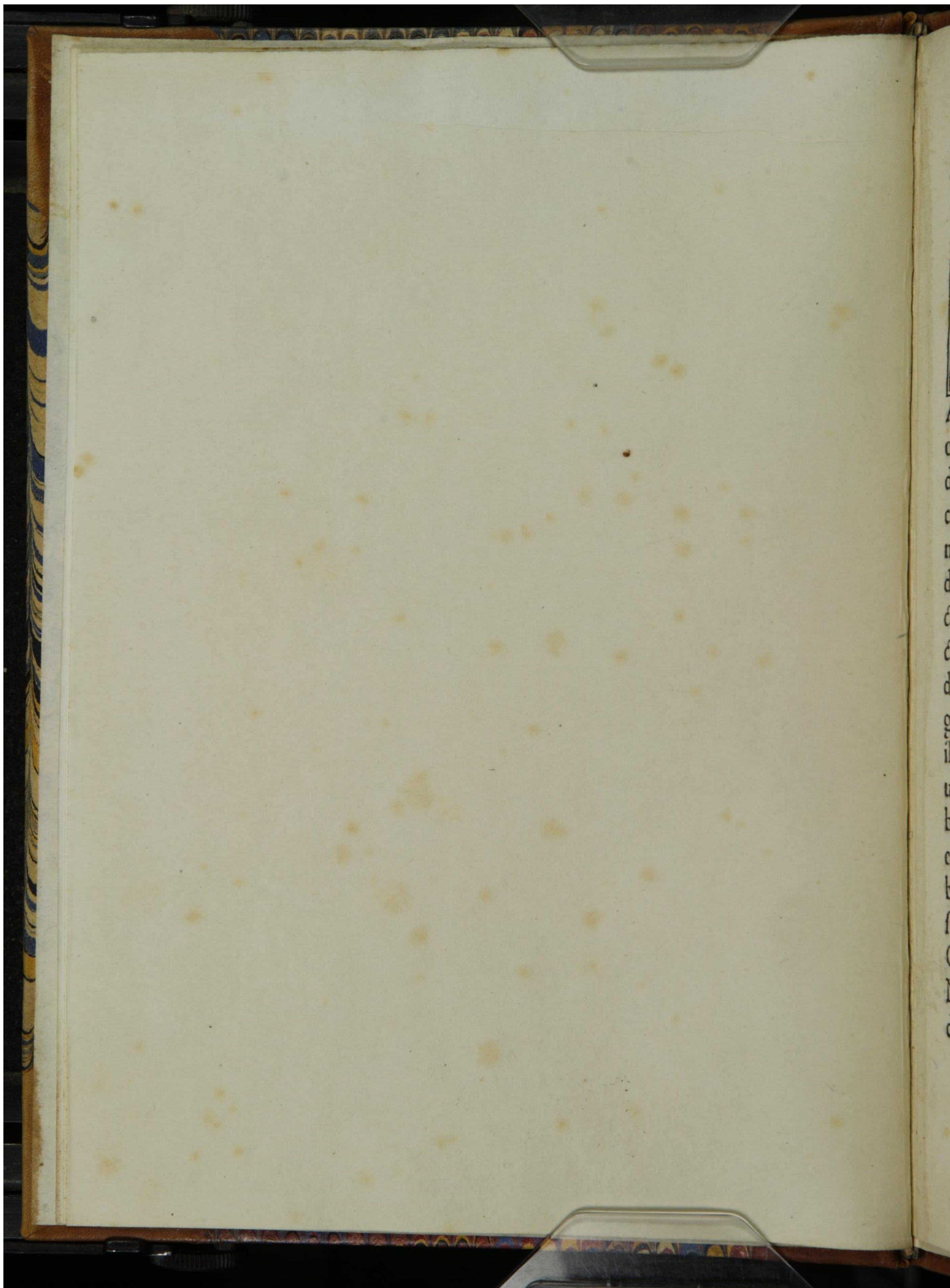

OTIVM
SINE LITERIS
MORS EST
Seneca
Ex Libris Ioannis Nencini
1874

B. 6. 1.

Florentinorum Oratio coram Summo Pont. Alexandro. VI. ac eius sacro Senatu per Gentilem Episcopum Aretinum.

VEnimus Beatissime Pater accepturi primũ in Pontificem: quęcunq; sacer iste Senatus dedisset. Mox sanctitati tuæ quã dedit solitam obediẽtiam ꝓmissuri. Alteꝝ debite Alteꝝ deuotę Florentini populi erga Romanam sedem obseruantiæ. Ex quo. n. Gherardus Florẽtinus & quidem Ep̄us: Nicolaus scilicet sc̄dus: ius eligendi Pontificis ad Cardinales reduxit: obligauit nos reliquos xp̄ianos eum in pastorem accipe: quẽ patres ipsi sua creatiõe dedissent. Paruimus hactenus religiosissime tam sanctæ constitutiõi: a nullaq; unq̄ huius ap̄lici collegii electione Ciuitas Florẽtina deflexit. Hãc uero quã modo fecistis Reuerẽ. Patres tam libẽter accipimus ut & gratias agamus Reuerẽ. dñationibus uestris: & omnẽ illis dñi retributionem suplicemus. Cupiebamus enĩ uel ultimum uestri ordinis: dedistis primariũ. Nolebamus aliquem qui sal ab aliis esset empturus: dedistis eum qui possit illud uendere & sapientibus. Cupiebamus Pontificẽ qui compati posset infirmitatibus nostris: Dedistis eum qui clemẽtia bonus Christi uicarius Qui liberalitate nobis magnus Alexander sit futurus. Nolebamus gubernatorẽ qui aut fluctuante nauicula dubitaret; aut dormiret trãquilla. Dedistis eũ qui & in

fluctibus manum unam ad clauum:alteram ad remum
teneat:& in portu sua sit semper retia refecturus. De-
clarastis deniq; omnibus q̄ domini sint Cardinales ter
ræ qui posuit super eos orbem. Veræ columnę aureę
super bases argenteas & fundamenta æterna supra soli-
dam petram qui obliti omnis uestri priuati ædificii:Cō
muni Christianoꝝ ecclesiæ subuenistis. Licet enim e
tam sancto collegio nihil non sanctum eligi poterat:
Siue tamen q̄ in eo uota omnium uestrum cernimus:
Siue q̄ illum in omnibus uobis arbitramur :utiliorem
dare nobis Pontificem his temporibus potuisse nō cre-
dimus. Non alia uolebat esse rerum experientia:Non
minor animi magnitudo. Talem decebat moderatio
nem cum qui soli deo esset suę uillicationis ratiōe red
diturus. Empta profecto non fuit in templo colum-
ba quæ tam sancte uos inspirauit:Sed uolitans:Oranti
bus uobis:Venit ex alto. Spiritus enim sanctus disci
plinæ effugit fictum:Et quod nostris manibus fabrica
tum in dei templo quandoq; putamus illius structura
est qui spirat ubi uult: qui per nolentes etiam operatur
ministros:qui nō esset Is qui datus est patrib9 uestris
ut maneat uobiscum in æternum:si Conclaui uestro in
tanta electione defuisset. Pro tam uera igitur Spirit9
dei canonica ac cęlesti electione Reuerendissimi Patres
filioli illi uestri qui nos miserunt: Si referre nō possunt
Supra uires se tamen debere fatentur : Et sanctum hoc
opus uestrum quantum in eis est:Extollunt:Veneran-

tur: Adorant. Ad te uero cōuersi Beatissime Pater hesitamus an communem illam assumptionis: gratulationem imitemur. Nouimus enim Sanctitatem tuā hoc oneris: ad communem utilitatem: nō priuatam laudem suscepisse. Adeo præterea ueremur: ne hæc plenitudo potestatis: Curarum plenitudo sit: Vt condolēdum potius quieti Sanctitatis tuæ q̄ potestati gratulandum quandoq; putemus. Vincit tamen priuatam solicitudinem publica ratio: Nec sinit nos non lœtos uidere tronum Christianæ gloriæ plenum maiestate sua. Ingenium illud ad omnia summa natum. Illa mentis & in gerendis rebus fœlicitas peculiares affectus nostros non recipiunt. Vox enim in terra nostra audita est: Exultate & letamini in domino deo uestro: quia dedit uobis doctorem iustitiæ. Sanctitati quoque tuæ qui dixit: Tu pasce populum meum: & tu eris Princeps super eum. Is est qui dat etiam cum temptatione ꝓuentum. Venisti enim in altitudinem Maris: non diffitemur. At super illud Petrus prædecessor olim tuus siccis pedibus: cum iam amplius non dubitasset: ambulauit. Ingressus es fluctuantem nauiculam: non negamus: sed quæ mergi non possit: & cui præsit qui imperat uentis & mari. Fidem in fidelibus plenam in custodiam suscepisti. Pro illa orauit Saluator noster ut nō deficeret. Mortales arctus immortali sarcine submisisti. At huic labori ministri sunt Cœli: & corona

aurea super mitram eius· Fuisti deniq; hactenus homo diuinus:eris posthac deus humanus· Tenes·n·uicē in terris eius cui flectit̃ omne genu: eius qui est Rex regū & dn̄s dominātium· Qui aufert spiritum principū & ministros suos facit ignem urētem· Habes sedem:de qua Dominus:Locus solii mei & locus uestigioꝝ pedū meoꝝ ubi habito in æternum· De qua rursus:Nō ne hæc quæ humilē exaltauit & sublimē humiliauit· Cu ius inquā ꝓprium est ut tūc uincat cum ledit̃· Tunc se cura sit cum superata uidet̃· Locus certe in quo sctūs stas·Beatissime Pater terra sancta est:Locus Petri prin cipis Apl̃orum ubi steterūt pedes ei9· Locus illius quē constituit dn̄s Principē omnis possessionis eius· Stat incōcussum priuilegiū tuum tibi· Tu solus hamo pi-scari· Tu in altum potes retia laxare· Tu hæres apo stolorum: Tu uiua lex: Tu specula: Tu es cui cla ues traditæ:cui oues creditæ sunt· Non potes nō tra-here plęnum magnis piscib9 retæ:cum dn̄s sit qui in al tum mittere iubeat· Non potes nō aperire cœlos aliis qui illos tibi tā nolētes aperuisti ·Nō potes nō diuinę diuinam sedē tenere:qui terrenum nihil in illā contuli-sti· Exultat igit̃ merito ubiq;:& gloriat̃ in dn̄o om-nis ecclesia sanctoꝝ: Quia suscitauit illi dn̄s Pastorem qui gręgem suum pascat in herbis uirentibus sup̱ mon tes Israel:Cuius uirgo corruerat & nō erat qui subleua-ret eam· In tp̄e oportuno aperuit manum suam: para uit sanctum suum in oculis omnium gentiū· In me-

14

dio neceſſitatis noſtræ recordatus eſt miſericordiæ ſuæ
Concipe modo tu Beatiſſime Pater fortitudinē ad ſal-
uandas gentes: Concipe ſupplicamus per eas æterni-
tates ad quas fulgebunt tanq̃ ſtellæ firmamēti qui eru-
diunt alios. Timeat oīs populus ſacerdotē dñi audiēs
ſapientiam dei eſſe in illo: Et ſciant gētes Prophetam
eſſe in Iſrael. Erue a frāmea & de manu canis unicam
dñi. Dona ſiquid laboris iſti Athlantis humeri ſubi-
turi ſunt ouibus illis pro quibus primus paſtor bonus
aīam ſuam ponere:nō dubitauit. Aut enim ſui ac tot
martyrū ſanguinis obliuiſcet̄ dñs: aut eccleſiā pro qua
crucifixus eſt tecum ſuſtinebit. Vnum eſt:unum Be-
atiſſime Pater quod ab humeris Sanctitatis tuæ excu-
tere nō poſſum: Hoc illud unum eſt ꝙ nihil ignoran
tiæ:nihil impotentiæ:nihil fortunæ condonabitur:
Quicquid erit ouibus tuis a ſola uoluntate ſanctitatis
tuæ reputabit̄. Quam tñ bonam & ſcdm gloriā pon
tificatus ſui ſperamus non minus q̃ optemus. Quid
enim illi nunc ſupeſt aliud ad ſummū humanæ condi-
tionis euectę:niſi ut cœlo uiuat:ac nomē Rodorici Ale
xandri diuinis operibus faciat īmortale. Sed hæc oēs
tangunt Beatiſſime Pater:hæc uniuerſis fidelibus læti-
tiæ cōmunis eſt ratio. Nos uero quantulacunq; pars
ſimus xp̄iani gręgis : qui ex oleis facti oleaſtri eramus:
non diu eſt:tanq̃ oues errātes:Quomodo nunc cōuerſi
ad paſtorē & Ep̄um animaꝝ noſtraꝝ:poſſumus nō læ-
tari: Quomodo præuenti benedictiōibus dulcedinis

hanc mutationē dexteræ excelsi sine gaudio possumus intueri? Spectamus nūc in matris nostræ sinu patriæ nostræ delitias. Videmus primariæ familiæ hereditatis nostræ funiculum sedere tandem cum principibus populi sui. Siliquæ iam nobis omnes in saginatū uersæ sunt: Nihil non pristinum: Nihil non maternum experimur. Calixti sanctissimi auunculi ac prędecessoris tui: ea ad Cosmum Medicem primum patrię nostrę patrem uox fuit. Ostensurum illi se esse Vicariū xp̄i cui tot ecclesias fabricauit: Nec passurum illum aut populum eius: sedi apostolicæ caros non esse: quos nouerit sapientia & diuitiis domino suo Christo fore charissimos. Cogitet modo Sanctitas tua an ablactatus super matrem suam lętitiæ lachrimas queat continere. Consolatus est certe dominus populum suum Florentinum. Conscidit saccum eius lætitia circūdedit per omnes uicos nostros: Alleluia cantatur. Ortus cōclusus amplius non dissipabitur. Vinea Sabaoth spinas ultra non feret. Ager dominicus non siluescet imposterum: Ponet desertum eius dominus quasi delitias. Solitudinem eius quasi ortum irriguum: Gaudiū & lætitia inuenitur in eo. Hæ sunt gratulationes nostræ Beatissime Pater: Propter hoc lætatum est cor nostrū: & exultauit lingua nostra. In medio enim Italiæ positi iuncti non minus finibus q̃ animis rebus ecclesiæ: Non possumus fortunam eius non sentire: Nō possumus nō angi secum: nō lætari. Pars nō parua Ro. cu-

riæ: Quomodo columbam dñi gemẽtem: Quomodo Petrum de fluctibus tendẽtem brachia: sine dolore spectare possemus. Cantãtem pariter alterã: exultantem alterã: ut nũc ex nouo pastore: Quomodo sine gaudio intueri? Tam multa est certe affinitas togæ cũ tunica: q̃ nulla cassidi cum tiara. Et mirant̃ quidam q̄ primi uoluimus obedientiã profiteri. Nunq̃ fuimus secundi Beatissime Pater in his quæ ad huius tuæ sanctæ sedis reuerentiam pertinent: sed primi omniũ semp qui in uineã dñi uenerimus. Vtinã modo parem saltẽ cum ultimis mercedẽ recepissemus. Illi tñ sumus qui a Lino cepimus superędificari supra fundamentũ apostolorum & primi huius tuę sanctę sedis esse domestici Siquidẽ Christus e cęlo: Petrus e Galilea: Linus e Thuscia nostra originem ducens primus Italorum omniũ. Primus earum nationũ quę nunc Christianę sunt hanc tuam sedem gubernauit: ubi tu nunc sedes Beatissime Pater: & ipse primus post Petrũ sedit. Illi inquam sumus qui sanguinem nr̃m contra Henricum tertiũ: Contra Corradinos: Contra Manfredos: pro ecclesia fudimus. Illi sumus qui nõ dicam Eugeninm quartũ eiectum Roma: sed Petrum ipsum Apl̃m ex Antiochia in Italiã uenientẽ primi excepim9: fouim9: nutriuim9: nõ crucifiximus. Ad Arni ripã. B. P. nõ Tyberis: nõ Hiberi: nõ Padi Petrus apl̃oꝝ princeps primũ altare xp̄ianum extruxit: Clemẽs Isidero teste cõsecrauit. Plura nõ referemus ne uideamur uenisse huc (ut multi) explicatũ

S. Linus p̄pa Thuscus

merita nostra in ecclesiam: hæc tamen pauca tetigimus ut uideat Sanctitas tua q̄ merito gratulemur: q̄ innata nobis sit huius tuæ sanctæ sedis reuerentia: q̄ trita pedibus nostris uia illius in obsequiis eius. Tuos igit̃ religione: Tuos iure: Tuos consuetudine: Tuos fide: Tuos uolūtate suscipe Beatissime Pater Florētinos: Et ea manu quo ipsi te genu in pastorē accipiūt. Animas & corpora Sanctitati tuæ cōmendant: Quicquid habēt ante scabellum pedum tuoꝝ exponunt. Vtinam modo uidere potuisset Sanctitas tua: Aut quibus hæc animis Patres illi nobis mandata dederunt: Aut quibus uocibus populus ille frequens nos ad te ueniētes sequebatur: Iudicaret sanctitas tua: Non dubitamus: Iudicaret nos elingues fuisse in exprimēda populi illiꝰ: Spe Deuotione: Lætitia. Nos te indubitatum Christi Vicarium: Verum Petri successorem: ac Romanum Pontificem confitemur: Tibi Christianoꝝ Principi: Ac uniuersali domino Spirituali: obedientiam pollicemur. Vicem quam geris in terris pro diuina: Salutamus: Veneramur. Adoramus.

¶Dixi.

